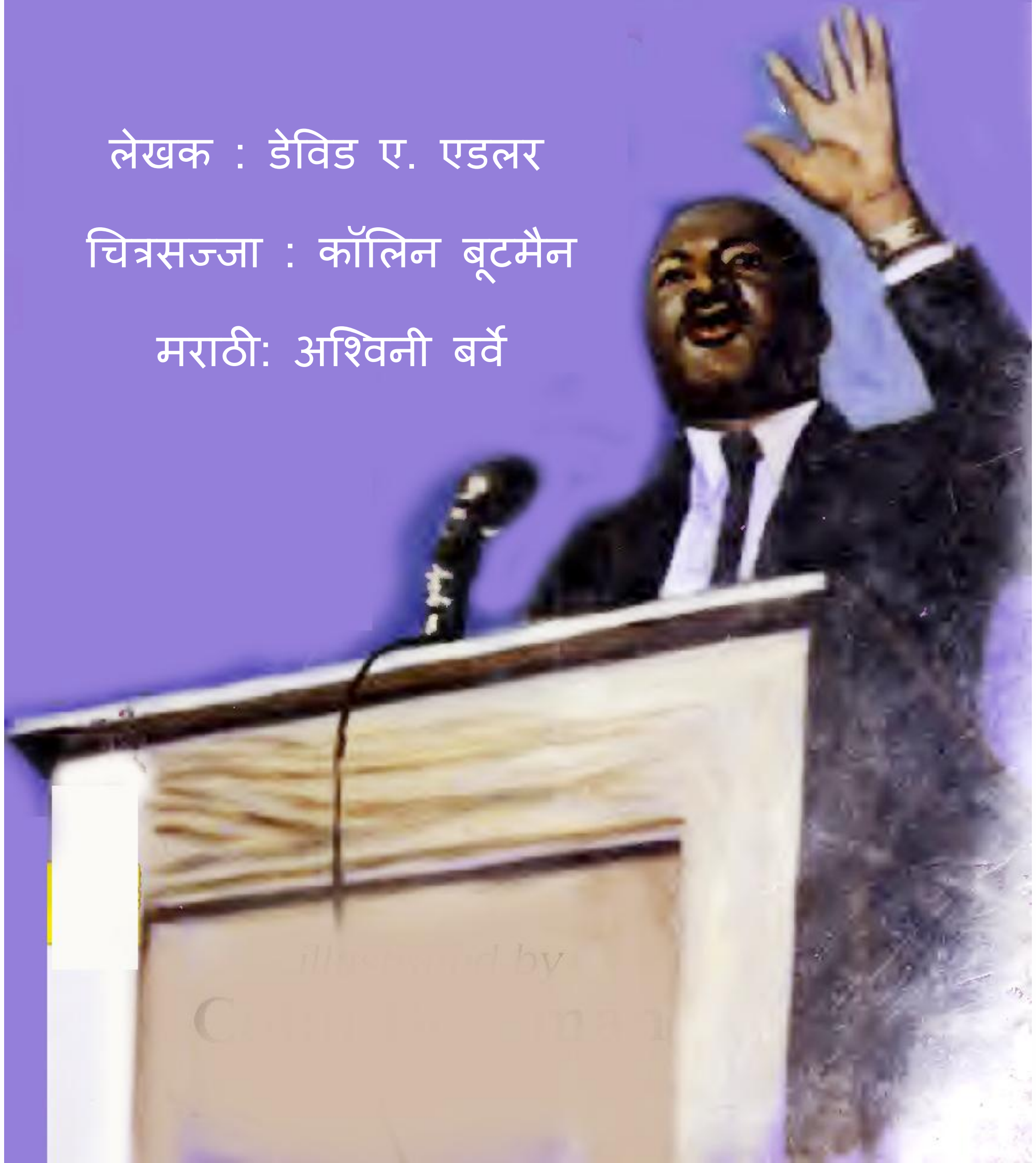
डॉक्टर मार्टिन लूथर किंग, ज्यूनियर

लेखक : डेविड ए. एडलर

चित्रसज्जा : कॉलिन बूटमैन

मराठी: अश्विनी बर्वे

डॉक्टर मार्टिन लूथर किंग, ज्यूनियर

लेखक : डेविड ए. एडलर

चित्रसज्जा : कॉलिन बूटमैन

मराठी: अश्विनी बर्वे

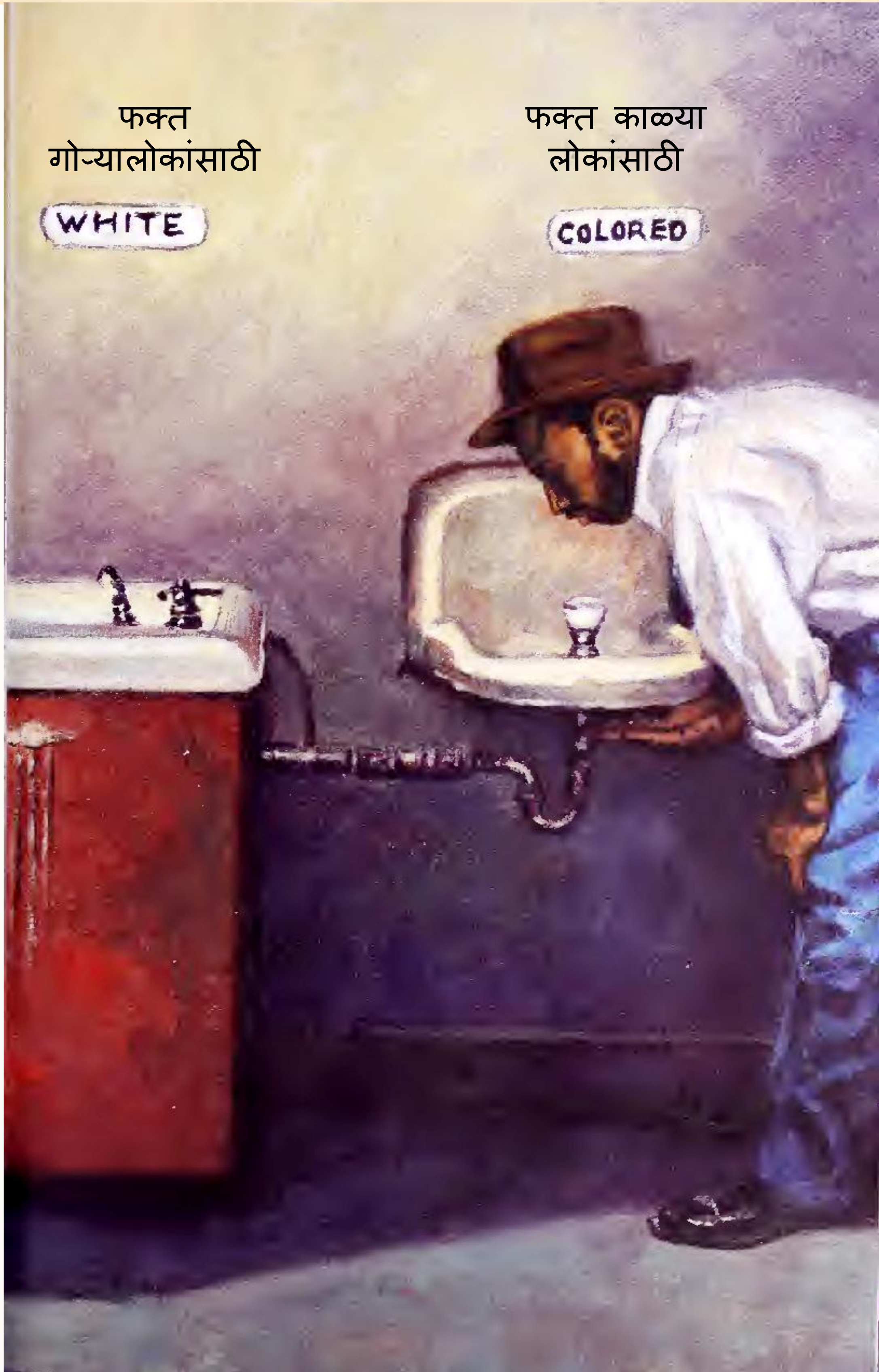
अनुक्रमाणिका

१. युवा मार्टिन लूथर किंग ज्यूनियर

मार्टिन लूथर किंग ज्युनियर यांचा जन्म १९२९ मध्ये जॉर्जियातील अटलांटा येथे झाला. त्यांचे वडील पाद्री होते. त्यांची आई शिक्षिका होती. मार्टिनला खूप लवकर कळले की तो आफ्रिकन-अमेरिकन असल्याने आणि त्याची त्वचा काळी असल्याने, त्याच्यासाठी अनेक ठिकाणे बंद होती.

अटलांटा आणि इतर शहरांमध्ये, अनेक ठिकाणी "फक्त गोरे" असे लिहलेले होते. अनेक हॉटेल्स, रेस्टॉरंट्स, ट्रेन, उद्याने, स्विमिंग पूल आणि शाळा आफ्रिकन अमेरिकन लोकांसाठी बंद होत्या. अनेक शहरांमध्ये, कृष्णवर्णीय लोक बसमध्ये फक्त मागच्या सीटवर बसू शकत होते. ते फक्त चित्रपटगृहांच्या बाल्कनीत बसू शकत होते. ते फक्त मागच्या दरवाजानेच गोऱ्यांच्या घरात प्रवेश करू शकत होते.

जेव्हा मार्टिन सहा वर्षांचा होता, तेव्हा त्याला सांगण्यात आले की त्याचे दोन मित्र आता त्याच्यासोबत खेळू शकत नाहीत. कारण मार्टिन काळा होता आणि ते गोरे होते.

मार्टिन घरी गेला आणि रडू लागला. लोकांना त्वचेच्या रंगाची काळजी का असते हे त्याला समजत नव्हते.

मार्टिनच्या आई आणि आजीने त्याला द्वेष आणि द्वेषाबद्दल सांगितले. त्यांनी त्याला असेही सांगितले की मार्टिन इतर कोणत्याही मुलाइतकाच चांगला आहे.

मार्टिनने नंतर सांगितले की त्याने त्याला “स्वाभिमाना" बद्दल देखील शिकवले - प्रत्येक व्यक्ती महत्त्वाची आहे असा विश्वास.

२. मार्टिनचे वडील

मार्टिनचे वडील एक स्वाभिमानी पुरुष होते ज्यांना आफ्रिकन अमेरिकन लोकांशी ज्या पद्धतीने वागवले जात होते ते आवडत नव्हते.

कायद्याने मला मागच्या सीटवर बसावे लागत असले तरी," तो त्याच्या मुलाला म्हणाला, "माझे मन नेहमीच पुढे असते."

एकदा, मार्टिन त्याच्या वडिलांसोबत बूट खरेदी करण्यासाठी गेला होता. कामगाराने त्यांना दुकानाच्या मागील बाजूस थांबण्यास सांगितले. पण मार्टिनच्या वडिलांनी नकार दिला. तो दुकानाच्या समोरून बूट खरेदी करेल, नाहीतर तो अजिबात खरेदी करणार नाही. मग तो मार्टिनचा हात धरून दुकानातून बाहेर पडला.

दर रविवारी, मार्टिन त्याच्या वडिलांचे चर्चमध्ये व्याख्यान ऐकत असे. त्याच्या वडिलांचे शब्द आणि विचार लोकांना मंत्रमुग्ध करायचे. मार्टिन त्याच्या आईला म्हणाला, "मीही असेच बोलायला शिकेन."

मार्टिनने खूप अभ्यास केला. तो एक चांगला विद्यार्थी होता. वयाच्या पंधराव्या वर्षी त्याला महाविद्यालयात प्रवेश मिळाला. आणि अठराव्या वर्षी तो चर्चमध्ये पाद्री बनला होता.

कॉलेज पूर्ण केल्यानंतर, मार्टिन पुढील शिक्षणासाठी बोस्टनला गेला. तिथे त्याची भेट कोरेटा स्कॉटशी झाली. ते एकत्र चित्रपट आणि नाटकांना जाऊ लागले.ते जेवणासाठी रेस्टॉरंटमध्ये देखील भेटत असत. आणि बोलत असताना ते प्रेमात पडले.

मार्टिन लूथर किंग आणि कोरेटा स्कॉट यांचे लग्न जून १९५३ मध्ये झाले. १९५४ मध्ये, मार्टिन लूथर किंग यांना अलाबामामधील मॉन्टगोमेरी येथे पाद्री म्हणून नियुक्त करण्यात आले. पुढच्या वर्षी त्यांनी त्यांचे शिक्षण पूर्ण केले. आता ते डॉ. किंग झाले.

3. मोंटगोमरी बसवर बहिष्कार

गुरुवार, १ डिसेंबर १९५५ रोजी, अलाबामामधील मॉन्टगोमेरी येथे एका बस चालकाने गोऱ्या प्रवाशांसाठी जागा मोकळी करण्यासाठी चार कृष्णवर्णीय लोकांना त्यांच्या जागा सोडण्यास सांगितले.

त्यापैकी तिघे उठले, पण एक उठली नाही. रोजा पार्क्स तिच्या जागेवरच राहिली आणि तिला अटक करण्यात आली. सोमवार, ५ डिसेंबर रोजी, एका न्यायाधीशाने निकाल दिला की तिने कायद्याचे उल्लंघन केले आहे.

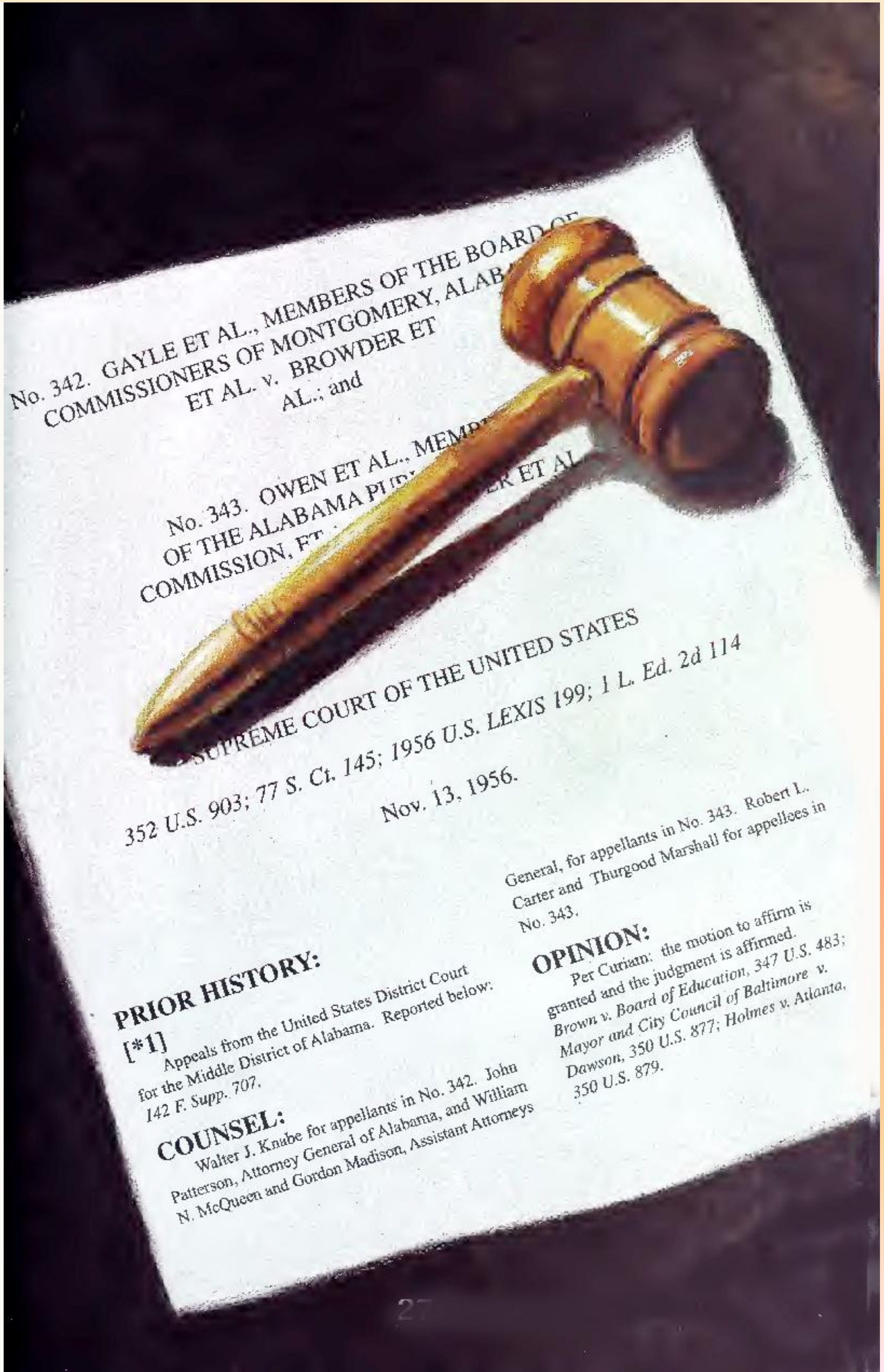

डॉ. किंग यांनी या अन्याय्य कायद्याविरुद्ध मोहीम सुरू केली. मॉन्टगोमेरीमधील कृष्णवर्णीय लोकांनी बसने प्रवास करणे बंद केले. डॉ. किंग यांनी या विषयावर भाषणेही दिली.

त्यांनी मॉन्टगोमेरी बस बहिष्काराचे नेतृत्व केले. लोक खूप संतापले होते. ते लढायलाही तयार होते. पण डॉ. किंग म्हणाले, "आपण द्वेषाचे उत्तर प्रेमाने दिले पाहिजे."

एका वर्षापेक्षा जास्त काळ, मॉन्टगोमेरीमध्ये काळ्या लोकांना बसमध्ये चढण्याची परवानगी नव्हती. त्यानंतर, अमेरिकन सर्वोच्च न्यायालयाने असा निकाल दिला की काळ्या लोकांना गोऱ्या लोकांसाठी त्यांच्या जागा सोडण्यास भाग पाडणे अन्याय्य आहे. आणि काळ्या लोकांना बसमध्ये मागे बसण्यास भाग पाडणे देखील अन्याय्य आहे.

२१ डिसेंबर १९५६ रोजी बहिष्कार संपला. त्या दिवशी, डॉ. किंग आणि रोझा पार्क्स अलाबामामधील मॉन्टगोमेरी येथे एका सार्वजनिक बसमधून प्रवास करत होते. ते बसच्या पुढच्या बाजूला बसले होते.

४. एक शक्तिशाली शांति-दूत

डॉ. किंग हे अमेरिकेतील सर्व लोकांच्या नागरी हक्कांच्या लढाईतील एक प्रमुख नेते होते.

या हक्कांसाठी धरणे देखील धरण्यात आली. कृष्णवर्णीय लोक गोऱ्यांसाठी राखीव असलेल्या जेवणाच्या ठिकाणी बसले आणि त्यांनी जेवण मिळावे अशी मागणी केली.

मग "फ्रीडम राईड्स" सुरू झाले. काळे आणि पांढरे "फ्रीडम रायडर्स" बसमध्ये एकत्र प्रवास करायचे. ते गोऱ्यांसाठी राखीव असलेल्या प्रतीक्षालयांमध्ये एकत्र बसायचे. ते गोऱ्यांसाठी राखीव असलेल्या शौचालयांचाही वापर करायचे.

शेकडो ठिकाणी बहिष्कार
आणि स्वातंत्र्य मोर्चे
काढण्यात आले.

सर्वात मोठा मोर्चा ऑगस्ट १९६३ मध्ये निघाला. तो वॉशिंग्टनमध्ये झाला. डॉ. किंग यांनी वॉशिंग्टन स्मारकातून गर्दीला संबोधित केले.

"माझे एक स्वप्न आहे," तो म्हणाला, की आपल्या देशात एके दिवशी, "लोकांचा त्यांच्या त्वचेच्या रंगावरून नव्हे तर त्यांच्या चारित्र्यावरून न्याय केला जाईल."

डॉ. किंग यांनी नागरी हक्कांसाठीच्या या लढ्याचे नेतृत्व केले. त्यांनी कायदेकर्त्यांना आणि राष्ट्रपतींना भेटले.त्यांनी शांततापूर्ण संघर्ष केला."जर तुम्हाला धक्का बसला तर मागे हटू नका," तो म्हणाला, "जर तुम्हाला धक्का बसला तर मागे हटू नका."

त्यांनी त्यांच्या अनुयायांना द्वेषाचा सामना प्रेमाने करायला शिकवले. ते एक सशक्त शांती दूत होते.त्यांच्या चांगल्या कार्यांसाठी, डॉ. किंग यांना १९६४ मध्ये नोबेल शांतता पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.पण त्यांचे सर्वात मोठे बक्षीस म्हणजे त्यांच्या प्रयत्नांमधून पारित झालेले कायदे.

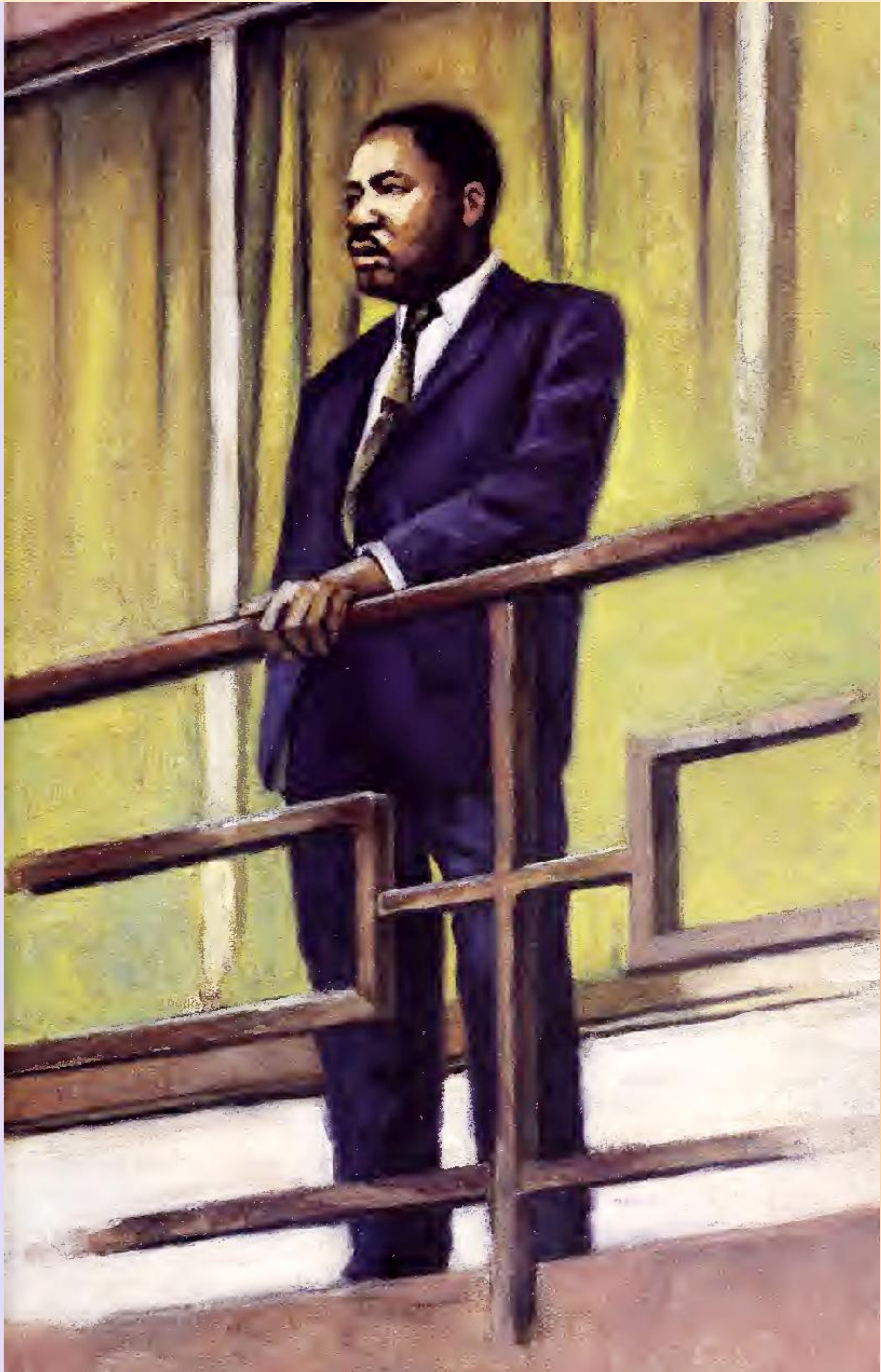
म्हणजेच, १९६४ चा सामाजिक हक्क कायदा आणि १९६५ चा मतदान हक्क कायदा, जे सर्व धर्म आणि जातींच्या लोकांच्या हक्कांचे संरक्षण करतात.

५. अंततः स्वतंत्र

एप्रिल १९६८ मध्ये, डॉ. किंग टेनेसीतील मेम्फिस येथे गेले. तिथे त्यांनी एका मोर्चाची योजना आखली. त्यांना सर्व स्वच्छता कर्मचाऱ्यांना, मग ते पांढऱ्या आणि काळ्या रंगाच्या असोत, समान वेतन हवे होते.

मोर्चाच्या आदल्या रात्री तो त्याच्या हॉटेलबाहेर उभा होता. जेम्स अर्ल रे नावाचा एक माणूस त्याच्या समोरच्या इमारतीतील एका शौचालयात लपला होता. त्याने त्याच्या रायफलने गोळीबार केला आणि त्यात डॉ. किंगचा मृत्यू झाला.

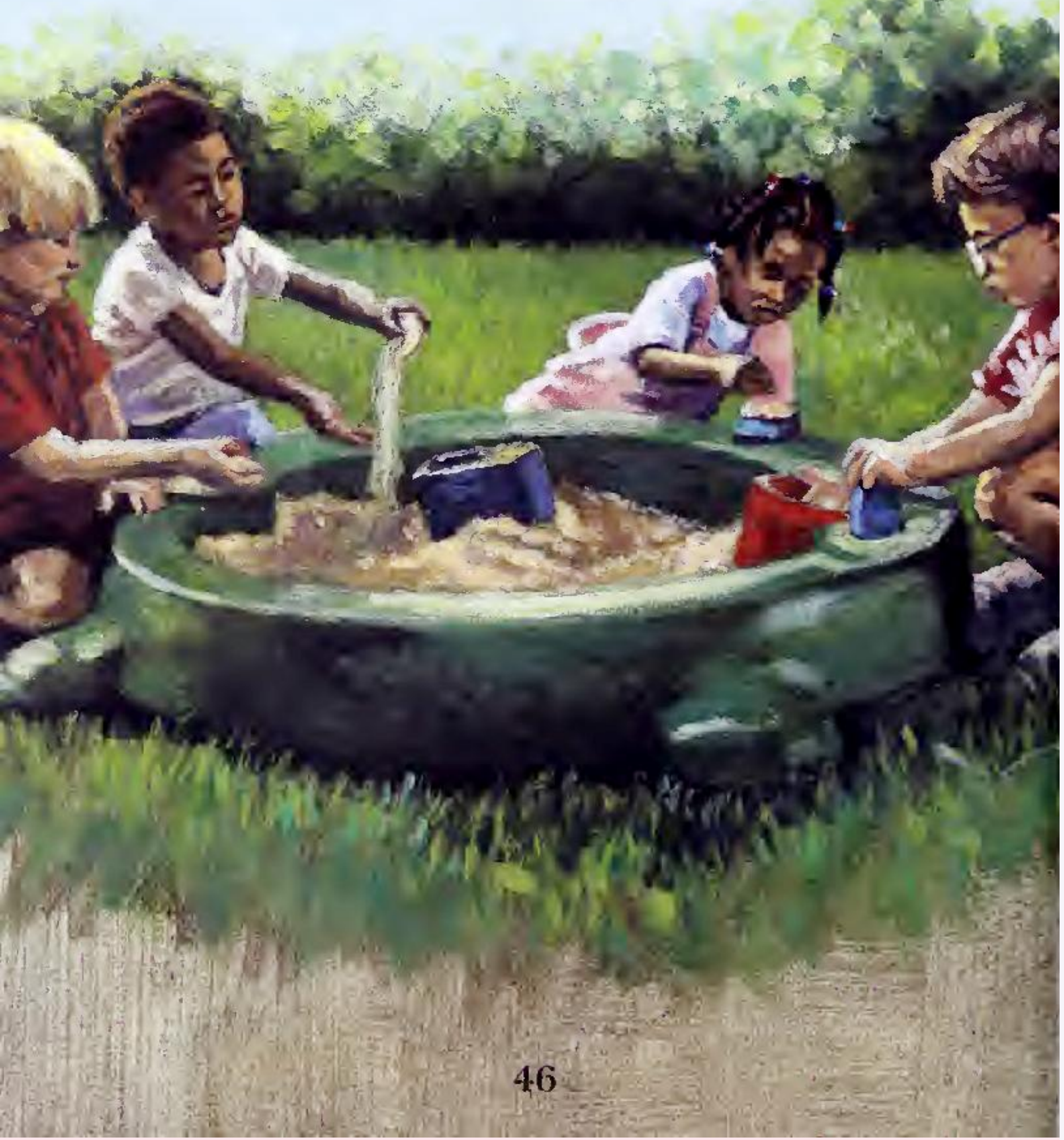
डॉ. किंग म्हणाले की त्यांनी द्वेष, द्वेष आणि हिंसाचारापासून मुक्त जगाचे स्वप्न पाहिले. त्यांच्या शिलालेखात लिहिले आहे की, "मी अखेर मुक्त झालो आहे.“ त्यांनी पत्नी आणि चार मुले मागे सोडली. आणि लाखो अश्रू ढाळणारे अमेरिकन, गोरे आणि काळे, जे त्यांच्यावर प्रेम करत होते आणि त्यांचा आदर करत होते.

जानेवारी महिन्यातील तिसरा सोमवार हा अमेरिकेत राष्ट्रीय सुट्टी म्हणून घोषित करण्यात आला आहे.

हा दिवस शांतता प्रस्थापित करणारे डॉ. मार्टिन लूथर किंग यांच्या जीवनाचा उत्सव साजरा केला जातो.

महत्त्वाच्या तारखा

१५ जानेवारी १९२९ मार्टिन लूथर किंग यांचा जन्म अटलांटा, जॉर्जिया येथे.

२५ फेब्रुवारी १९४८ मार्टिन लूथर किंग यांची पाद्री म्हणून नियुक्ती.

१८ जून १९५३ मार्टिन आणि कोरेटा स्कॉट यांचे लग्न.

१९५५-५६डॉ. किंग यांचे मॉन्टगोमेरी बस बहिष्काराचे नेतृत्व.

२८ ऑगस्ट १९६३ डॉ. किंग यांचे प्रसिद्ध स्टेट ऑफ वॉशिंग्टन व्याख्यान ज्यामध्ये त्यांनी "माझे एक स्वप्न आहे" असे घोषित केले.

१० डिसेंबर १९६४ डॉ. किंग यांना नोबेल पारितोषिक मिळाले.

४ एप्रिल १९६८ जेम्स अर्ल रे यांनी टेनेसीतील मेम्फिस येथे डॉ. किंग यांची हत्या केली.

१९८६ मार्टिन लूथर किंग दिनाला राष्ट्रीय सुट्टी जाहीर करण्यात आली.